

In de rubriek 'Arnhem voor Eeuwig' beschrijft Peter Bloemendaal, oud-journalist van de Arnhemsche Courant, aan de hand van oude foto's het leven in Arnhem in vroeger dagen. Vandaag: openbaar vervoer

▲ Een tot bus 'omgebouwde' Dodge geallieerde legertruck bij Musis Sacrum op het Velperplein in oktober 1945. FOTO PRIVÉCOLLECTIE

Openbaar vervoer rond WOI in trambus en omgebouwde truck

Het openbaar vervoer in Arnhem kende in vroeger jaren een paar rare uitwassen. Deels ingegeven door vernieuwingsdrang, deels door pure noodzaak.

Al in de jaren 30 waren er plannen om de tram uit de stad te weren en te vervangen door trolleybussen. De Tweede Wereldoorlog gooide roet in dat eten. De trolleys kwamen daardoor pas in 1949 in dienst.

Er werd wel geëxperimenteerd met andersoortige bussen: de zogenoemde trambus. Deze merkwaardig kleine bussen ontleenden hun naam aan het feit dat de instapdeur zich voor de vooras bevond, naar analogie van het voorbalkon van de klassieke trams.

In oktober 1937 werden de eerste proefritten gehouden met deze trambussen van het merk Ford. Er was bewust gekozen voor dit kleine busmodel vanwege de smalle straten in de binnenstad, waar de bussen de opgeheven tramroute van lijn 2 (door Bakkerstraat, Vijzelstraat en Jansstraat) zouden gaan volgen. De bussen werden dan ook speciaal voor Arnhem ontworpen en gebouwd. De GETA kocht er tien voor 70.000 gulden.

De trambussen kwamen in de-

ember 1938 in dienst. Slechts één exemplaar overleefde de tand des tijds. Die trambus is nog enige tijd in gebruik geweest als lesbus voor chauffeurs en later als Bibliobus van de Jeugdbibliotheek der Gemeente Arnhem. In 1972 kwam aan die rol een einde en is de bus overgedragen aan de Stichting Vetseraan Autobussen.

Kort na de Tweede Wereldoorlog werd het vervoer nog apart. Het trambedrijf lag plat door de verwoestingen tijdens de oorlog, er was geen tram meer heel. Om zo snel mogelijk weer een vorm van openbaar vervoer op gang te krijgen, werden geallieerde legertrucks omgebouwd tot primitieve bus. Er werden overlangs banken in geplaatst en ze werden van een zeildoek tent voorzien om passagiers te beschermen tegen regen en wind.

In- en uitstappen was een hele toer, vooral voor de wat ouderen en minder mobiele. Aan de achterzijde was een kleine trapje bevestigd waarlangs men de 'bus' in en uit moest klauteren. Deze omgebouwde vrachtwagens verzorgden geruime tijd een deel van het busvervoer in de stad totdat in 1949 de trolleys in dienst kwamen. Ook de NS zette enige tijd dit soort omgebouwde trucks in.

▲ Presentatie van drie trambussen bij Vroom & Dreesmann in 1937.

FOTO FERRY BOSMAN